Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescă. Manuscripte nu se retrimită!
Birourile de anunciuri.
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Ot. Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colonă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care ḍi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unu anu 40 franci, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unŭ anu 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtu şi inserţiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 61. Braşovŭ, Joi 16 (28) Martie 1889.

Braşovŭ, 15 Martie v.

Tóte frământările opoziţiei maghiare în dietă şi tóte demonstraţiile de pe strade n'au ajutatŭ nimicŭ, căcĭ, după vorbă şi larmă de sĕptĕmânĭ întregĭ, urgisiţii paragrafĭ 24 şi 25 au fostŭ votaţĭ erĭ în tecstulŭ lorŭ originalŭ, fără nicĭ o modificare, cu maioritate de 109 voturĭ.

Aşteptamŭ că deodată cu acéstă scire sĕ ne transmită firulŭ telegraficŭ şi vestea, că érăşĭ s'au făcutŭ demonstraţiunĭ după votarea celorŭ doi paragrafĭ, şi că érăşĭ s'au spartŭ ferestri, lampe, s'a aruncatŭ cu petri în miniştri şi s'a făcutŭ chiar vĕrsare de sânge în mĕsură mai mare ca până acum.

Dér nimicŭ din tóte acestea. Se vede că ameninţările ministrului de culte au potolitŭ pe studenţĭ, ér ghionturile din partea poliţiei şi piperarea din partea miliţiei au făcutŭ şi pe ceilalţĭ demonstranţĭ de pe strade sĕ-şĭ pună botulŭ pe labe.

Votarea însăşĭ s'a făcutŭ, după cum se telegrafiază unei foi clujiene, în mijloculŭ unei grozave iritaţiunĭ. Guralivii cei mai marĭ ai oposiţiei au făcutŭ, când 'şĭ-au datŭ votulŭ, nisce esclamărĭ teatralice. Br. Kaas a strigatŭ: „contra patriei mele nu votezŭ"! Polonyi a ḍisŭ: „pentru trădare nu 'mĭ dau votulŭ"! Ér voinicosulŭ Thaly Kalman, tizulŭ lui Tisza, a strigatŭ de trei orĭ: „nu"! Ne mirămŭ că n'a strigatŭ acestŭ „patriotŭ": de n'ar mai fi armată comună! cum a strigatŭ mai ḍilele trecute: de n'arŭ mai fi naţionalităţĭ!

Destulŭ că oposiţiei maghiare nu i-a rĕmasŭ altceva de făcutŭ, decât sĕ'şĭ verse foculŭ prin esclamărĭ ca cele de susŭ şi strigândŭ „hoch" lui Tisza.

Şi prin strigarea de „hoch" în locŭ de „eljen" se caracteriséză situaţiunea, care pretinde fără milă dela fii „naţiunei" ca sĕ 'nveţe nemţesce. Căcĭ moţiunea lui Gajary, care s'a votatŭ numai în afară de lege, nu este decâtŭ o aţă muiată în miere şi trasă prin gură.

Armata a rĕmasŭ dér „noli me tangere" pentru şoviniştĭ!

N'ar corespunde însĕ adevĕrului, decă n'amŭ recunósce că tactica oposiţiei a avutŭ totuşĭ succesulŭ de a sgudui cabinetulŭ lui Tisza. Dovada cea mai tare pentru acésta suntŭ silinţele ce şi-le dă acum d-lŭ Tisza de a'şĭ reconstrui cabinetulŭ şi a şi-lŭ întări prin ómenĭ noui şi încă neusaţĭ, cum este Desider Szilagyi, despre care se ḍice, că a primitŭ ḍeja portofoliulŭ de justiţiă,

Tisza face aceste pregătirĭ în faţa nouelorŭ atacurĭ ce-lŭ aşteptă din partea oposiţiei cu ocasiunea desbaterilorŭ asupra bugetului. Organulŭ lui Apponyi însĕ ḍice, că remaniarea cabinetului nu va schimba situaţiunea, căcĭ conducerea politicei rĕmâne în mânile lui Tisza.

Dér Tisza cu totă şiretenia lui nu va pute scăpa de cădere sistemulŭ sĕu politicŭ, căcĭ rĕulŭ zace în acestŭ sistemŭ însuşĭ, care, întemeiându-se pe nedreptăţirea maiorităţii poporaţiunei statului, nu póte mulţumi nicĭ măcarŭ minoritatea, din causă că trebue sĕ dea tributulŭ sĕu celorŭ mai puternicĭ.

Din dieta ungurésca.

In şedinţa dela 20 Martie s'au întêmplatŭ unele incidente. Deputaţii Polonyi şi Krajcsik, de altmintrelea şi înrudiţĭ, au venitŭ în conflictŭ. Polonyi stetea în culoarŭ cu câţi-va colegi, Krajcsik veni cătră ei, ér Polonyi ilŭ întrebă, că nu cumva vine ca sĕ spioneze. Krajcsik începŭ sĕ înjure surugiesce pe Polonyi. De altă parte, unŭ deputatŭ şi unŭ ministru s'au plânsŭ de presenţa unui raportorŭ de ḍiarŭ în culoarŭ, ḍicêndŭ că a spionatŭ convorbirile deputaţilorŭ. Sub astfelŭ de auspicii încheiă preşedintele Pechy şedinţa publică, organele cesturei deşertară tribunele şi începŭ şedinţa confidenţială asupra diferitelorŭ incidente.

Szederkenyi aduse în vorbă incidentulŭ dintre Polonyi şi Krajcsik. Ḍise că acesta din urmă s'a folositŭ de nisce espresiunĭ. ce din respectŭ cătră cameră nu se potŭ reproduce. — *Krajcsik* ḍise că Polonyi l'a ofensatŭ imputându-i că spionéză pe deputaţii oposiţionalĭ. De aceea i-a adresatŭ unele espresiunĭ grele, ce de altmintrelea le regretă. — *Ugron* Gabriel ḍise, că numai pe acela ilŭ respectă, care în casulŭ unei ofensărĭ nu alérgă îndată la mijlóce din evulŭ mediu, ci caută sĕ dea satisfacţiune pe altă cale. Acésta o vrea Krajcsik. E bine însĕ ca şi colegii sĕi deputaţĭ sĕ nu ia orĭ-ce espresiune dreptŭ insultă. — Ministrulŭ Tisza şi toţĭ au aprobatŭ vorbele lui Ugron şi cu acésta unu incidentŭ s'a aplanatŭ.

Almasy aduse în vorbă afacerea cu raportorulŭ ḍiaristicŭ. Karol Pulszky a vrutŭ sĕ scótă din culoarŭ pe unŭ colaboratorŭ alŭ lui „Egyetertes", pe Seffer, ca pe unŭ streinŭ, credêndŭ că vrea sĕ spioneze pe deputaţĭ. Seffer i-a trimisŭ doi domnĭ lui Pulszky sĕ-lŭ întrebe, decă a vrutŭ sĕ-lŭ insulte, dér vorbitorulŭ l-a declaratŭ, că Pulszky a vrutŭ numai sĕ facă atentŭ pe acelŭ domnŭ, ca sĕ nu se pórte aşa cum s'a purtatŭ. Decă asta e ofensă, atuncĭ n'are sĕ se ocupe camera de ea. — Lukacs respinse presupunerea, că Seffer ar fi spionatŭ. Cu acésta s'a terminatŭ şedinţa confidenţială.

In timpulŭ acesta pe afară se pregătéu demonstraţiunile, despre care amŭ vorbitŭ. Tisza a fostŭ bătutŭ cu petri, ministrulŭ de honveḍĭ întêmpinatŭ cu „abzug", Pulszky a fostŭ lovitŭ cu unŭ băţŭ peste cilindru, care i-a săritŭ câtŭ colo din capŭ, lui Tors i-s'a spartŭ capulŭ cu o lovitură de băţŭ, ér celŭ care a datŭ cu băţulŭ, unŭ diurnistŭ din ministerulŭ de comunicaţiă Iosef Kastl a fostŭ cumplitŭ bătutŭ de studenţĭ din pricina acésta, aşa că a fostŭ transportatŭ de poliţiştĭ plinŭ de sânge într'o curte vecină, ér societatea de scăpare i-a datŭ ajutorŭ medicalŭ. Amĕruntele despre demonstraţiunĭ le-amŭ comunicatŭ. Mai amintimŭ, că armată a fostŭ eşitŭ din casarme, ca sĕ împrăştiă pe demonstranţĭ, anume şése batalióne de infanteriă şi patru escadróne de husarĭ, carĭ apoi i-a şi căptuşitŭ uritŭ pe demonstranţĭ.

In şedinţa dela 21 Martie a camerei nicĭ n'a apărut ministrul Tisza. El a fost chematŭ în audienţă la împeratulŭ. A avutŭ şi o conferinţă cu comandantulŭ de corpŭ contele Pejacsevich, fiindŭ de faţă şi unŭ adjutantŭ alŭ împĕratului. Corespondentulŭ lui „N. fr. Presse" ḍice, că pricina şi obiectulŭ acestorŭ conferinţe au fostŭ de sigurŭ de natură fórte seriósă. Unŭ poliţistŭ care, luândŭ parte la potolirea tumulturilorŭ, a fostŭ trântitŭ de calŭ, ce se spăriase, şi apoi transportatŭ în spitalŭ, a primitŭ visita unui adjutantŭ alŭ monarchului, trimisŭ anume de M. Sa ca sĕ se informeze de starea poliţistului rănitŭ în eserciţiulŭ funcţiunei sale. Medicii au spusŭ, că abia după şése sĕptĕmânĭ va putea poliţistulŭ sĕ-şĭ veḍă érăşĭ de serviciu. Atuncĭ M. Sa i-a trimisŭ o sumă de banĭ, cu carĭ sĕ se susţină în timpulŭ invalidităţii.

In cameră cei mai mulţĭ deputaţĭ au cerutŭ sĕ fiă şterşĭ din lista vorbitorilorŭ. Se vede că s'au săturatŭ şi ei de atâta vorbă.

Gosztonyi vorbi contra §§ 14 şi 25, fiindŭ că armata comună nu se unesce cu sensulŭ propriu alŭ sancţiunei pragmatice.

Horvath ḍice, că pentru tinerii ungurĭ şi atuncĭ ar fi greu a'şĭ însuşĭ cunoscinţa materialului celui multŭ pentru a deveni oficerĭ, când esamenulŭ l'arŭ depune în limba ungurésca. Suntŭ terminii technicĭ, pe carĭ nu-i potŭ învĕţa în timpŭ scurtŭ.

Comisiunea economică a camerei a primitŭ proiectulŭ de lege prin care se amână terminulŭ de alăturare a Triestului şi Fiumelui la teritoriulŭ vamalŭ generalŭ, fiindŭ că construcţiunile necesare în portulŭ Fiume nu se vorŭ pute termina până la sfĕrşitulŭ anului.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(8)

CARMEN.

— Novelă. —

Nisce servitorĭ mĕ conduseră în pompósa odaiă. Carmen numai decâtŭ îmĭ ḍise totŭ în limba bascică: „spaniolesce nu scii nicĭ o vorbă, pe mine nu mĕ cunoscĭ!" Apoi întorcêndu-se cătră Englesŭ ḍise: ţi-am spusŭ că-lŭ cunoscŭ, că e bascŭ! Indată vei vede ce ciudată e limba asta. Ce figură interesantă are. Aşa-i? e ca o mâţă prinsă în cămară?" „Ér tu", i-am rĕspunsŭ eu, „eştĭ o nevoiaşă obraznică; mĭ-ar plăcea multŭ sĕ-ţĭ sfâşiu faţa înaintea iubitului tĕu".

„Inaintea iubitului meu! veḍĭ câtŭ de iute l'ai găcitŭ. Eştĭ jalusŭ, eştĭ mai hĕbĕucŭ ca în sĕrile înainte de-a ne vede în strada Candilejo. Nu veḍĭ, prostule, că în minutulŭ acesta casa asta trece în posesiunea mea şi că galbenii Englesului suntŭ ai mei; ilŭ portŭ de nasŭ şi-lŭ portŭ căcĭ vine după mine unde vreu eu".

„Eu încă", i-am rĕspunsŭ, „decă în chipulŭ acesta ducĭ lucrurile Egiptului voiu face ca sĕ nu mai începĭ din nou".

„O, o, doră îmĭ eştĭ bărbatŭ, de vreĭ sĕ-mĭ poruncescĭ? Decă Garcia nu face escepţiune, ce te impórtă pe tine? Nu pricepĭ tu nicĭ acum, că tu singurŭ îmĭ eştĭ iubitulŭ meu?"

„Ce ḍice omulŭ acesta?" întrebă Englesulŭ.

„Ḍice că este setosŭ şi că ar bea bucurosŭ unŭ paharŭ de vinŭ", rĕspunse Carmen rîḍêndŭ ca o nebună. Englesulŭ încă începŭ sĕ rîdă şi porunci sĕ mĭ-se aducă vinŭ.

Până ce beamŭ, Carmen îmĭ ḍise:

„Veḍĭ inelulŭ cela pe degetulŭ lui? Decă vreĭ ţi-lŭ dau ţie".

„I-aşĭ da degetulŭ decă m'aşĭ întâlni cu mylordulŭ tĕu în mijloculŭ munţilorŭ, avêndŭ fiăcare câte-o maquilă în mână" i-am rĕspunsŭ.

„Ce e aceea maquilă"? — întrebă lordulŭ.

„Maquila", ḍise Carmen rîḍênd, „încă e portocală. Elŭ ḍice că i-ar plăcea când d-ta ai mânca portocale".

„Da", ḍise Englesulŭ. „Bine! adă dér şi mâne maquile".

Până ce vorbeamŭ intră unŭ camerarŭ şi vestesce că e întinsă masa. Englesulŭ se scólă, îmĭ pune în mână unŭ piastru şi dă braţulŭ Carminei, care îmĭ ḍise rîḍêndŭ:

„Fiiulŭ meu, nu te potŭ chema la prânḍŭ, dér mâne, când toba va suna marşulŭ de paradă, vino érăşĭ cu portocalele. Vei afla apoi o chiliă arangiată mai bine ca cea din strada Candilejo şi vei vede, că mai sunt eu Carmen a ta. Vomŭ vorbi apoi despre lucrulŭ cu Egipetulŭ.

Nu i-am rĕspunsŭ nimicŭ şi eramŭ deja pe stradă când audŭ rîsulŭ Carminei şi strigarea Englesului: „mâne sĕ aducĭ maquile"

M'am depărtatŭ nesciindŭ ce sĕ facŭ; totă nóptea n'am durmitŭ şi în cealaltă ḍi dimineţa eram aşa de înfuriatŭ pe acéstă femeiă trădătore, încâtŭ vream sĕ părăsescŭ Gibraltarulŭ fără de a o mai vede; dér la celŭ dintêiu sunetŭ alŭ tobei curajulŭ m'a părăsitŭ: am luatŭ portocalele şi m'am grăbitŭ la Carmen. Jalusiele ferestrelorŭ erau deschise aşa că o puteamŭ vede pândindŭ după mine. Camerariulŭ m'a condusŭ numai decâtŭ înlăuntru şi cum stam aşa singurŭ cu Carmen, ea după ce erupse într'unŭ rîsŭ sardonicŭ îmĭ sări după gâtŭ. Nicĭodată ea nu mi-s'a părutŭ aşa de frumósă ca acum. Era îmbrăcată ca o madonă, ér eu din potrivă apăreamŭ ca unŭ tâlharŭ cum eram.

„Miunchorro! ḍise Carmen, mĭ-ar plăcea sĕ sdrobescŭ totŭ, sĕ aprindŭ casa şi sĕ fugŭ cu tine. Ascultă-mĕ, e vorba de Egipetŭ. Vreu sĕ mĕ ducĭ în Ronda, unde am o soră călugăriţă. Iţĭ voiu spune calea pe care va trebui sĕ mergemŭ. Veţĭ năvăli asupra ei şĭ-o veţĭ despoia. Séu scii ce? Celŭ c'unŭ ochiu sĕ mĕrgă înainte. Tu rĕmâi puţinŭ îndĕrĕtŭ. Englesulŭ e curagiosŭ şi are pistóle bune — pricepĭ?" După aceea începŭ sĕ rîdă érăşĭ şi rîsulŭ ei mĕ făcea sĕ mĕ înfiorŭ.

„Nu, i-am rĕspunsŭ eu, ilŭ urăscŭ pe Garcia, dér elŭ îmĭ este soţŭ. Odată ilŭ voiu scutura eu însu-mĭ de pe capulŭ tĕu; mai nainte însĕ sĕ punemŭ la cale

In şedinţa dela 22 Martie, Blasiu *Orban* ia cuvêntulŭ ca sĕ vorbéscă despre pretinsele brutalităţĭ ale poliţiei din qiua trecută. Dice că a vĕdutŭ năvălirĭ de tâlharĭ atacurĭ de beduinĭ în pustiă, dér ceea ce facŭ betyarii, (tâlharii) poliţiei întrece totŭ. (Mare larmă. Strigărĭ în drépta: la ordine! la ordine! Preşedintele admoniază pe vorbitorŭ, sĕ se modereze.) Orban dice continuândŭ: Tisza e sĕtosŭ de sânge maghiarŭ, ca rĕposatulŭ tată-sĕu în Bihorŭ. (Furtunósă mişcare'n drépta. Strigărĭ: E infamŭ! infamŭ! Preşedintele chiamă pe vorbitorŭ la ordine.) Orban întrébă, décă Tisza vré sĕ facă revoluţiă în Ungaria? Guvernulŭ merită a veni pe banca acuşatiilorŭ. (Furtunóse contradicerĭ în drépta. Strigărĭ în stânga: Aşteptaţĭ numai, veţĭ veni încă toţĭ acolo!) Vorbitorulŭ încheiă defaimândŭ violentŭ poliţia.

Br. *Kaas* face responsabilŭ pe Tisza de escesele de pe stradă, fiindcă a refusatŭ compromisulŭ ce i-s'a oferitŭ de oposiţiă. Încheiă apoi ironicŭ: Se pare că Tisza ţine cu Windischgrätz, cu rebelĭ noi nu tratămŭ.

Ministrulŭ *Tisza* dice, că guvernulŭ lui de 14 anĭ numai binele ţĕrei l'a avutŭ înaintea ochilorŭ. Ceea ce a oferitŭ oposiţia ca compromisŭ a fostŭ o simplă supunere. (Furtună 'n stânga, aplause'n drépta) Afară de Anglia nu e nicĭ o ţéră, unde faţă cu escedenţiĭ se dovedesce atâta răbdare până ce şi membriĭ legislaţiunei sĕ fiă în adevĕrŭ insultaţĭ. De óre-ce acum s'a întâmplatŭ şi acésta, e nevoiă de aspre mĕsurĭ. E fără esemplu, că poliţia pentru împlinirea datoriei sale, e insultată în sala legislaţiunei. (Furtună'n stânga, aplause'n drépta). Vĕd din întreruperile d-vóstrĕ, că numai pe poliţiă vreţĭ sĕ o insultaţĭ şi sĕ intimidaţĭ judecătoriile. (Furtună cumplită'n stânga şi strigăte de „hoch", aplause furtunóse'n drépta şi strigăte: Preşedintele sĕ procédă la ordinea dilei! Larmă mare în tótă camera, unii deputaţĭ vrêu sĕ vorbéscă, dér nu potŭ.)

SCIRILE DILEI.

Anticităţĭ. Relativŭ la anticităţile descoperite în Alba-Iulia, despre care am datŭ scire, se scrie „Telegr. românŭ": In o grădină ce se află pe loculŭ aşa numitŭ „clasii" a dispusŭ societatea archeologică din acestŭ oraşŭ, ca sĕ se sape în mai multe locurĭ şi au datŭ în adêncime cam la 2 metri de mai multe lucrurĭ din anticitate. Au aflatŭ mai multe canalurĭ, fundamenturĭ, care, judecândŭ după modulŭ cum suntŭ zidite, te facŭ a crede, că acolo trebue sĕ fi fostŭ unŭ locŭ de scaldă. E de totŭ frumósă suprafaţa edificiului, care e formată în 8 unghiurĭ şi e pardosită cu mosaicurĭ în 8 şi în 4 unghiurĭ; 8 unghiurile suntŭ roşii, ér 4 unghiurile suntŭ negre. Au aflatŭ mai multe ţevĭ făcute din lutŭ, cam de 80 cm. de lungĭ în forma ţevilorŭ nóstre, ce le folosimŭ la cuptóre, numai câtŭ au pe la mijlocŭ câte o gaură; alte ţevĭ suntŭ în 4 cornurĭ, lărgimea e ca şi a celorŭ rotunde, dér în lungime nu numĕră mai multŭ ca 20 cm. Au aflatŭ mai multe cărămidĭ cam de 30 cm. de lungĭ şi 20 cm. late, pe carĭ se află unŭ semnŭ în forma unei inimĭ sĕu a unei frunde, apoi e scrisŭ: LEG XIII. G. (Legio XIII Germanica); au aflatŭ şi bucăţĭ de marmură, ce face pe societate a spera, că décă vorŭ fi norocoşĭ a afla marmura cea mare, vorŭ afla mai multe inscripţiunĭ folositóre. De sigurŭ că în acelŭ locŭ vorŭ pute descoperi încă şi mai multe lucrurĭ, carĭ vorŭ aduce mare serviciu istoriei.

***

Academia Română. „Românulŭ" publică numele membrilorŭ Academiei, carĭ au fostŭ numiţĭ raportorĭ asupra operilor intrate în concursŭ: D-lŭ Urechiă asupra operilorŭ d-lor Odobescu, Speranţiă şi Carpen-Georgescu. D-lŭ Quintescu are de cercetatŭ numai nuvelele d-lui Duiliu Zamfirescu. Părintele Melhisedecŭ a fostŭ însărcinatŭ cu darea de sémă asupra istoriei Românilorŭ d. Al. D. Xenopolŭ. D-lŭ Iacobŭ Negruzzi are „O călĕtoriă în ţéra românéscă" de Elena Didia Odorica Sevastosŭ, precum şi alte scrierĭ teatrale. D-lŭ Roman are de cercetatŭ scrierea d-lorŭ Teofilŭ Francu şi George Candrea, întitulată „Moţii din Ardealŭ".

***

E ţigancă. Fóia oficială unguréscă publică următórea schimbare de nume: Maria Czeczian din Copoţŭ lângă Odorheiu în „Kis". Sunândŭ numele celŭ dintêiu românesce, sĕ nu crédă lumea, că ar fi vorba de o Română, care şi-ar fi schimbatŭ numele, aci avemŭ de a face cu o ţigancă, căcĭ Romànca nu'şĭ batjocuresce frumosulŭ eĭ nume românescŭ.

***

Condamnaţĭ. Cei trei autorĭ ai crimei din strada Dionisie în Bucurescĭ, carĭ au fostŭ prinşĭ în Ardealŭ, au fostŭ condamnaţĭ de cătră tribunalulŭ din Sibiiu după cum urmézâ: Samuilŭ Popa la închisóre pe viéţă, Dum. Moraru la 15 anĭ, ér Nedelcu Nicoloe la 10 anĭ închisóre corecţională.

O catedrală în piaţa Braşovului.

Sub acestŭ titlu scrie „Epoca" din Bucurescĭ unŭ articulŭ din care reproducemŭ următórele:

Cine a avutŭ ocasiune sĕ cunóscă Braşovulŭ din punctŭ de vedere alŭ progresului şi bunei stărĭ a Românilorŭ braşovenĭ, cum era mai nainte cu vre-o 25 de anĭ şi cum este astădĭ, trebue sĕ simtă negreşitŭ o adêncă părere de rĕu, vĕdêndŭ căderea acestui bulevardŭ alŭ deşteptării şi progresului românescŭ.

Nu se scie óre, că la Braşovŭ, Coresi a tipăritŭ prima carte românéscă, precum s'au tipăritŭ totŭ la Braşovŭ cele mai multe cărţĭ românescĭ, ce au apărutŭ pe la finele secolului trecutŭ şi la începutulŭ seculului presentŭ?

Nu se scie, că sute din tinerii, carĭ formézâ o parte din inteligenţa României de adĭ, şĭ-au făcutŭ studiele, educaţiunea lorŭ în Braşovŭ?

Mai este de lipsă sĕ amintimŭ avêntulŭ ce a datŭ Braşovulŭ comerciului şi industriei românescĭ?

Se cunósce îndestulŭ rolulŭ importantŭ ce l'a avutŭ Braşovulŭ ca oraşŭ de importaţiune pentru România.

La Braşovŭ s'a făcutŭ prima exposiţiune de manufacturĭ şi industrii românescĭ.

Intr'unŭ timpŭ, când limba românéscă gemea în România sub jugulŭ limbei grecescĭ, Românii din Braşovŭ se luptau pentru revindicarea numelui de Românŭ pe care streinii ilŭ înlocuise cu numele „grecŭ", ignorândŭ noţiunea de naţiune sĕu confundândŭ religiunea cu naţiunea.

Generaţiunile viitóre vorŭ ţinea negreşitŭ socotélă de faptele Românilorŭ Braşovenĭ şi vorŭ admira pe acei demnĭ neguţătorĭ, carĭ o sută de anĭ s'au luptatŭ cu cele maĭ marĭ sacrificii pentru o causă în aparenţă bisericéscă, dér în fondŭ naţională şi culturală în sensulŭ celŭ mai strictŭ alŭ cuvêntului.

Facemŭ alusiune la procesulŭ ce Românii braşovenĭ au fostŭ obligaţĭ sĕ-lŭ pórte atâta timpŭ cu nişte Bulgarĭ, grecĭ şi cuţovlachĭ renegaţĭ, inconscii de naţionalitatea lorŭ.

Guvernulŭ unguréscŭ, după principiile ce manifestézâ faţă de nemaghiarĭ, nu putea concede Românilorŭ mijlóce care contribuescŭ la desvoltarea lorŭ. Elŭ a sciutŭ sĕ întocméscă lucrurile aşa, ca procesulŭ purtatŭ de Românĭ sĕ se decidă în favorulŭ aşa porecliţilorŭ grecĭ. Decisiunea acésta răpesce Românilorŭ beneficiulŭ culturalŭ ce'lŭ acordase unŭ generosŭ Domnŭ Românescŭ (Grigorie Brâncoveanu în 1821); le răpesce putinţa de a se folosi de veniturile fundaţiunii; le răpesce dreptulŭ de a folosi limba în aceea biserică declarându-o de naţională grecéscă....

Resultatulŭ procesului de care vorbimŭ a fostŭ o lovitură fórte grea pentru Românii braşovenĭ, pe care o vorŭ resimţi încă multŭ timpŭ şi a contribuitŭ sĕ facă din Braşovŭ ceea-ce este adĭ. Ne dóre sĕ spunemŭ ce e Braşovulŭ adĭ. Neguţătorii românĭ, desinteresaţii susţitorĭ materialĭ ai progresului românescŭ se împuţinézâ; inteliginţa este decimată prin o presiune şi emigrare, şi în loculŭ lorŭ — se implântă maghiarismulŭ. Décă va merge totŭ aşa, nu va trece multă vreme şi Braşovulŭ pionerŭ alŭ simţimentelorŭ românescĭ, se va transforma într'o citadelă a maghiarismului.[1])

Ne bucurămŭ însĕ, când vedemŭ, că cu tóte prigonirile, Românii braşovenĭ îşĭ ţinŭ rêndurile, nu se descuragiază; ne bucurămŭ când vedemŭ, că numĕrulŭ inteligenţei cresce: când vedemŭ că dau semne de viéţă, prin hotărîrea luată de comuna română din Cetate în timpulŭ din urmă: de a clădi în piaţa Braşovului o catedrală naţională Română; ne bucurămŭ, fiind-că îndeplinindŭ acéstă hotărîre, Românii dau dovadă că au forţă de viéţă şi crează unŭ adăpostŭ sub scutulŭ căruia sĕ se pótă organisa forţele intelectuale, de óre-ce sciutŭ este, că peste munţĭ în împrejurările actuale numai sub scutulŭ bisericei se póte ocroti şi desvolta cultura Românilorŭ.

Clădirea unei catedrale românescĭ în centrul Braşovului, alăturea cu catedralele luterane şi catolice, va representa comuna, va vesti celorŭ viitorĭ cine au fostŭ cei presenţĭ şi va ridica fără nicĭ o îndoială în ochii străinilorŭ prestigiulŭ Românilorŭ. Acésta va constitui unŭ mare meritŭ, va fi unŭ omagiu adusŭ memoriei acelorŭ bravĭ Românĭ, carĭ s'au jertfitŭ pentru realisarea acestui scopŭ în timpurĭ când Românii erau declasaţĭ ca poporŭ şi când străinii priveau aspiraţiunĭ ca acestea ca o insultă adusă lorŭ.

Hotărîrea Românilorŭ cetăţenĭ din Braşovŭ merită laudă şi imitare. Nu ne îndoimŭ, că acei Românĭ, carĭ au contribuitŭ pentru ridicarea unei pompóse catedrale catolice, chiar în inima capitalei României, vorŭ da ajutorulŭ lorŭ — décă li-se va cere — pentru clădirea unei catedrale românescĭ ortodoxe, într'unŭ oraşŭ, în care are atâtea legăturĭ cu România; în care trăescŭ multe familii, care'şĭ au originea din România şi unde mulţĭ membri din familii însemnate ale României au găsitŭ rĕpausŭ vecinicŭ în cimiteriele bisericilorŭ.

Corespondenţa „Gaz. Trans."

De lângă Betlenŭ, 18 Martie 1889.

Onorabilă Redacţiune! Trecut'au sĕptĕmânĭ, lunĭ, ba împlinitu-s'a póte şi anulŭ de când nu V'am scrisŭ. Şi décă esŭ astădĭ din brazda mea, o facŭ acésta numai pentru a constata adevĕrulŭ verde: că puterile didactice, de carĭ a dispusŭ şcóla românéscă din Betlenŭ începêndŭ din anulŭ 1851—2 a prefăcutŭ pe Românii de-acolo într'atâta, încâtŭ pentru conducĕtorii lorŭ de astădĭ este o delectare a petrece în mijloculŭ lorŭ. Aşa s'a esprimatŭ în séra de 17 Febr. st. n. unulŭ din fruntaşii conducĕtorĭ din Bet-

[1]) Românii din Braşovŭ vorŭ îngriji ca acésta sĕ nu se întêmple: din contră ei încă totŭ speră sĕ ajungă Braşovulu în stare şi mai bună de cum a fostŭ. Red.

---

lucrulŭ cum se obicînuesce în ţéra mea. Eu numai din greşélă sunt ţiganŭ..."

„Eştĭ nebunŭ, eştĭ hĕbĕucŭ, eştĭ în fine cu adevĕratŭ payollo," dise ea. „Eştĭ ca piticulŭ, care s'a credutŭ uriaşŭ când a putută sĕ scuipe departe. Nu mĕ iubescĭ mai multŭ, du-te".

Când mĭ-a dis vorba „du-te" nu puteamŭ sĕ mĕ despartŭ de ea. I-am promisŭ că mĕ voiu reîntórce la soţii mei şi vomŭ aştepta pe Englesulŭ; ea din contră mĭ-a promisŭ, că va fi bolnavă până când nu vomŭ fi plecatŭ cătră Ronda. Carmen avŭ atâta curajŭ, încât işĭ schimbă îmbrăcămintea şi mĕ cercetă la loculŭ unde eram în gazdă.

Dér în curêndŭ am plecatŭ; aveam şi eu planulŭ meu. M'am reîntorsŭ la loculŭ de convenire, sciindŭ că Englesulŭ şi ora când va veni Englesulŭ şi Carmen. Dancaïre şi Garcia deja mĕ aşteptau. Am petrecutŭ nóptea în pădure în jurulŭ unui focŭ, ce ardea aşa de frumosŭ, nutritŭ mereu cu lemne de bradŭ. I-am propusŭ lui Garcia sĕ ne jucămŭ în cărţĭ. Elŭ s'a învoitŭ. La jocululŭ alŭ doilea i-am observatŭ, că înşélă; a începutŭ sĕ rîdă. Eu i-am svêrlitŭ cărţile în obrazŭ. Elŭ s'a întinsŭ sĕ ia puşca, pe care eu am fostŭ pusŭ unŭ piciorŭ dicêndu-i: am audîtŭ că scii mânua cuţitulŭ mai bine decâtŭ orĭ şi care pungaşŭ malagianŭ; vreai sĕ-ţĭ încercĭ norocul şi cu mine?

Dancaïre vrŭ sĕ ne despartă. Eu i-am rasŭ lui Garcia câteva pălmĭ. Mânia ilŭ încuragiă, işĭ scóse cuţitulŭ şi eu făceamŭ asemenea. I-am disŭ amêndoi lui Dancaïre sĕ ne facă locŭ şi sĕ ne dea pace. Garcia se trase câţiva paşĭ înapoi ca mâţa înainte de a sări asupra şorecelui. In mâna stângă işĭ ţinea pălăria, ér în drépta cuţitulŭ îndreptatŭ cu vêrfulŭ cătră mine. Eu însĕ mĭ-am luat posiţia dréptă, faţă 'n faţă cu elŭ, cu braţulŭ stângŭ ridicatŭ în susŭ, cu piciorulŭ stângŭ înainte, ér în drépta ţinêndŭ cuţitulŭ alăturĭ de şoldŭ. Mĕ simţiamŭ mai putternicŭ decâtŭ unŭ uriaşŭ. Elŭ se aruncă asupra mea ca o săgeată; eu m'am învêrtitŭ pe piciorulŭ stângŭ, aşa că Garcia nu nimerĭ decâtŭ aerulŭ golŭ, în vreme ce eu l'am nimeritŭ în gâtŭ, aşa că cuţitulŭ meu împlântându-se tare în vinele lui a cădutŭ josŭ. Mĭ-am învêrtitŭ apoi cuţitulŭ cu atâta putere, că se rupse în douĕ. S'a isprăvitŭ. Oţelulŭ plântatŭ în grumazulŭ lui fŭ aruncatŭ afară de unŭ puternicŭ şiroiu de sânge.

„Ce-ai făcutŭ?" dise Dancaïre. „Tacĭ" i-am rĕspunsŭ eu. „Noi nu putemŭ trăi laolaltă. Iubeam pe Carmen şi vream sĕ fiă a mea. Ş'apoi Garcia era unŭ miserabilŭ ş'unŭ mişelŭ; nu-ţĭ aducĭ aminte ce a făcutŭ cu sĕrmanulŭ Remendado? Acum amŭ rĕmasŭ numai noi doi copii sdravenĭ. Spune, vréi sĕ fimŭ prietinĭ la mórte la viéţă?

Dancaïre îmĭ întinse mâna. Elŭ avea 50 de anĭ — „La draculŭ cu amorulŭ", dise elŭ. De i-ai fi cerutŭ pe Carmen ţĭ-ar fi dat'o pentr'unŭ piastru. Acum suntemŭ numai doi; ce vomŭ face mâne?"

„Încrede-te în mine", i-am rĕspunsŭ. „De aicĭ înainte potŭ sĕ rîdŭ de lumea întrégă."

Amŭ îngropatŭ pe Garcia şi douĕ sute de paşĭ ne-amŭ aşedatŭ mai departe. In dioa următóre vine Carmen cu Englesulŭ, cu doi catârĭ şi unŭ servitorŭ. I-am disŭ lui Dancaïre: Englesulŭ lasă-lŭ pe mâna mea. Tu sparie pe ceilalţĭ căcĭ ei suntŭ nearmaţĭ. Englesulŭ era curagiosŭ. De nu l'ar fi împinsŭ Carmen, aşĭ fi rĕmasŭ póte eu în loculŭ lui mortŭ. Celŭ dintâiu cuvêntŭ ce l'am disŭ Carminei a fostŭ: „eştĭ vĕduvă". Când a sciutŭ ce am făcutŭ, mĭ-a disŭ: „totdeuna vei rĕmâné unŭ lillipendi." Garcia te-ar fi omorîtŭ elŭ pe tine. Posiţia ce ţĭ-ai luat'o tu în lupta faţă de elŭ, era o hĕbĕucia; da, căcĭ Garcia a avutŭ de-a face cu ómenĭ mai sdravenĭ ca tine. Dér ce sĕ dicŭ? — i-a venitŭ şi lui césulŭ. Şi alŭ tĕu va veni."

„Şi alŭ tĕu încă", i-am rĕspunsŭ, „de nu-mĭ vei rĕmâné femeiă credinciósă."

„A feritŭ Dumnedeu!" dise ea. „Dér ce? vină! ce trebue sĕ viă!"

Câteva lunĭ eram pré îndestulitŭ cu Carmen, ea ne făcea fórte marĭ serviţii, încunosciinţându-ne unde amŭ pute prinde cevaşĭ. Ea era acuşĭ în Malaga, acuşĭ în Cordova, acuşĭ în Granada; dér la o vorbă a mea lăsa la o parte tóte, mĕ urma fiă în vre-o miserabilă cârciumă, fiă sub cortŭ. O singură dată

lénŭ din incidentulŭ unei representațiunĭ teatrale șĭ-a unei petrecerĭ populare, ce s'a datŭ în școla română confesională locală. Scopulŭ petrecerii a fostŭ ajutorarea bisericei șĭ-a școlei românescĭ din Betlenŭ. S'a jucatŭ anume „Vistavoiulŭ Marcŭ“ comediă în 3 acte de cosmopolitulŭ Teocharŭ Alexi. Actorii au fostŭ recrutațĭ din sînulŭ junimei române betlenene, educată singurŭ și numai în școla din Betlenŭ, în persónele d-lorŭ: *Ioanŭ Dinganŭ*, care a jucatŭ pe Nae Totoleanŭ; *Florica Dinganu*, pe Coralia fica sa; *Ilie Mircea* pe Tanase Tufa ginerile lui Nae Totoleanŭ; *Ioanŭ Svageu* pe fiulŭ lui Totoleanŭ, Filipŭ; *Ana Moldovanŭ*, pășită prima óră pe scenă, dér s'a purtatŭ esemplarŭ — pe Zoița Liliacŭ; Ioanŭ Morariu pe Dr. Vladescu și în fine cunoscutulŭ *Vasile Chiția* a jucatŭ pe Marcu Vistavoiu la D-rulŭ medicŭ Vladescu. Toțĭ unulŭ ca altulŭ și pe întrecute de bine s'au produsŭ tinerii și tinerile nóstre; n'au lăsatŭ nimicŭ de doritŭ și aplausele publicului mĕ escusă de a-le aduce și eu laude.

Așa-i! La Românĭ de multe-orĭ lipsa studiului o suplinesce aprópe în modŭ perfectŭ tanlentulŭ și geniulŭ cu care l'a indestratŭ Dumnedeu.

Étă o școlă — deși în micŭ — ai cărei magistri suntŭ tinerii și tinerele nóstre, țĕranĭ și țĕrance!

Inainte frațilorŭ și surorilorŭ în direcția pe care ațĭ pornitŭ. Cu piciorulŭ cu care ațĭ începutŭ pășițĭ mai departe. Sentinela, geniulŭ Românismului, privegheză asupra vóstră. Acela sĕ Ve oțelescă și pe viitorŭ la fapte mândre românescĭ!

După representațiă Chiția și ceialalțĭ diletanțĭ au delectatŭ publiculŭ cu mai multe cântărĭ naționale, după carĭ a urmatŭ joculŭ, la care tóte frumósele Betlenului, económe tinere și măritate, s'au înfățișatŭ în costumŭ naționalŭ. Așa se dă unei petrecerĭ caracterŭ și timbru românescŭ, ér nu cum facŭ unele gentiluțe de-ale nóstre, 3—4 insĕ, îmbracă costumulŭ după pausă, ca sĕ-lŭ frece acela de scările căruțelorŭ mergêndu către casă și nu rufele cele nemțescĭ.

Printre jocurĭ corulŭ plugarilorŭ românĭ a întonatŭ mai multe versurĭ naționale. Am aflatŭ și aceea, că plugarii din Betlenŭ cetescŭ mai multe diare românescĭ dintre carĭ 'mĭ aducŭ aminte de: „Gazeta Transilvaniei“, „Tribuna“, „Caliculŭ“, etc.

Pe lângă inteligința locală au participatŭ la petrecere și din jurŭ, ér dintre cei mulțĭ amintescŭ pe d-lŭ Doci Ion respicientŭ neromânŭ, dér simpaticŭ față cu Românii.

Profitulŭ moralŭ alŭ petrecerii a fostŭ escelentŭ. Profitulŭ seu venitulŭ materialŭ brutto a fostŭ 56 fl. v. a. în care sumă suntŭ cuprinse și suprasolvirile dela următorii p. t. d-nĭ: George Micu notariu cerc. 1 fl.; Gregoriu Puscariu admin-protop. în tractulŭ Cristurului 1 fl.; Siia Popŭ, matronă din Betlenŭ 2 fl. 50 cr.; Doczi János respicientŭ 50 cr.; Iuliu Popŭ 50 cr.; Teodorŭ Cupșia comptabil 50 cr.; Teodorŭ Cibocŭ 1 fl.; Grigore Micanŭ 50 cr.; sumatim 7 fl. 50 cr. suprasolvire. Spese au fostŭ 20 fl.; carĭ subtrase din venitŭ, dau unŭ restŭ de 36 florinĭ v. a. ca venitŭ netto în favorulŭ Bisericei și a școlei rom. din Betlenŭ.

Ospeții străinĭ au fostŭ primițĭ și tractațĭ de: d-lŭ și d-na Pușcariu, Simeonŭ și Florica Moldovanŭ, Ioanŭ și Berta Grecŭ, d-lŭ respicientŭ în pensiune și d-na Morariu etc.

Petrecerea a duratŭ până dimineța, când ne-amŭ depărtatŭ cu toții la ale nóstre încântațĭ de avilirea poporului rom. plugarŭ din Betlenŭ.

Hortensiu.

Academia Română.

Sesiunea generală din anulŭ 1889.

Raportulŭ secretarului generalŭ asupra lucrărilorŭ făcute în anulŭ 1888—89.

(Urmare).

II. Publicațiunile Academiei.

1. Tipărirea volumelorŭ din *Analele* Academiei a fostŭ în acestŭ anŭ întârdiată din causa dificultăților pe carĭ le-au întîmpinatŭ moștenitorii rĕposatului și regretatului nostru tipografŭ P. Ispirescu în continuarea conducerei atelierului, pe care elŭ li l'a lăsatŭ moștenire. Acum lucrurile fiindŭ aduse la bună ordine, sperămŭ că se va repara în curêndŭ întârdierea causată publicațiunilorŭ nóstre.

Partea I din *Tomulŭ X* alŭ *Analelorŭ*, cuprindêndŭ *Partea administrativă și desbaterile anului 1887-88*, este aprópe terminată. In acestŭ volumŭ, conformŭ decisiunei luate în sesiunea trecută, se tipăresce și *Bibliografia publicațiunilorŭ periodice române* întocmită de d-lŭ Alexan. Popŭ, archivarulŭ Academiei.

Volumulŭ acesta fiindŭ alŭ decelea din seria *Analelorŭ* dela transformarea Societății Academice în Academia Română, este utilŭ și necesarŭ ca la sfêrșitulŭ lui sĕ se afle unŭ *Indice alfabeticŭ* pentru tóte volumele anteriόre. Acestŭ indice s'a făcutŭ întregŭ de către personalulŭ cancelariei și în curêndŭ se va tipări.

Din partea II a aceluiașĭ tomŭ din *Anale* s'a tipăritŭ aprópe întregŭ volumulŭ destinatŭ Memoriilorŭ Secțiunei istorice. In volumulŭ acesta se cuprindŭ până acuma următórele memorii:

Didachiile seu predicele Mitropolitului Antimŭ Ivireanulŭ, tomulŭ II. Studiu de *P. S. S. Ep. Melchisedecu.*

Studiu asupra legei celorŭ XII Tabule de *Ioanŭ Calenderu.*

Dela Tobolsk până în China. Note de călĕtorie de Spătarulŭ Nicolae Milescu 1675. Traduse după unŭ textŭ grecescŭ de *G. Sionŭ.*

Archimandritulŭ Vartolomeiu Măzăreanulŭ (1720—1780). Notiță biografică și bibliografică de *V. A. Urechiă.*

Sigiliulŭ tîrgului Petrei (Județulŭ Nemțului). Notiță istorică de *V. A. Urechiă.*

Pe file de ceaslovŭ. Note istorice de *V. A. Urechiă.*

Documentŭ referitorŭ la limba românéscă. Comunicațiune de *V. A. Urechiă.*

Documente dintre 1769—1800. Comunicărĭ de *V. A. Urechiă.*

Documente relative la anii 1800—1831. Comunicațiunĭ de *V. A. Urechiă.*

2. Din *Istoria lui Herodotu*, în traducerea premiată a d-lui *D. I. Ghica*, s'au tipăritŭ în cursulŭ anului cólele 9—12, ajungêndŭ până la cap. 107 din cartea I.

3. Colecțiunea de *Basme și cântece poporale macedo-române* adunate de rĕposatulŭ nostru colegŭ *Dr. Obedenaru* este tipărită încă din anulŭ trecutŭ, însĕ nu s'a datŭ publicității.

Unŭ glosarŭ completŭ alŭ textelorŭ cuprinse în acestŭ volumŭ este indispensabilŭ pentru completarea publicațiunei; acestŭ glosarŭ, fiindŭ cea dintêiu lucrare de acestŭ felŭ asupra dialectului macedo-românŭ, trebue sĕ fie fórte desvoltatŭ și amĕnunțitŭ, dândŭ nu numai lista cuvintelorŭ cu sensurile lorŭ, ci și numeróse exemple din carĭ sĕ se védă întrebuințarea diferitelorŭ cuvinte și forme în propositiune.

D-lŭ I. Bianu, care a îngrijitŭ facerea publicațiunei, a întocmitŭ acestŭ glosarŭ; mai este însĕ necesarŭ ca lucrarea sĕ fie supusă unei minuțióse revisiunĭ înainte de a se da la tiparŭ, ceea ce se va face în viitorulŭ anŭ academicŭ.

4. Au rĕmasŭ a se tipări în cursulŭ anului viitorŭ:

a). Flora Dobrogei, de d-lŭ *Dr. D. Brândză.*

b). Țĕranulŭ Românŭ, de d-lŭ *Gr. G. Tocilescu.*

c). Catalogulŭ monumentelorŭ epigrafice și sculpturale din Museulŭ de anticitățĭ, de d-lŭ *Gr. G. Tocilescu.*

5. *Psaltirea Scheiană.* — In sesiunea trecută Academia a hotărîtŭ a primi asupra bugetului sĕu cheltuelile carĭ suntŭ necesare pentru publicarea de către d-lŭ I. Bianu a prețiosului textŭ românescŭ vechiu alŭ Psaltirei cuprinsŭ din manuscrisulŭ No. 449 provenitŭ din biblioteca dela Scheia. Tomulŭ I alŭ publicațiunei este terminatŭ; în elŭ se cuprinde întregŭ textulŭ reprodusŭ în facsimile fotolitograficŭ și însoțitŭ cu transcrierea în litere latine tipărită și aședată în fața paginilorŭ facsimilate. Lângă acéstă transcriere s'au tipăritŭ, pe marginea paginelorŭ, variantele carĭ resultă din comparațiunea textului cu celŭ publicatŭ de Coresi în Psaltirea slavo-română dela 1577. Tomulŭ alŭ II-lea, cu care se va termina publicațiunea, este în preparațiune; elŭ va cuprinde unŭ studiu paleograficŭ și ortograficŭ asupra prețiosului manuscrisŭ, o cercetare asupra originei acestei traducerĭ, adecă asupra originalului de pe care ea s'a făcutŭ; o grupare sistematică a particularităților fonetice și gramaticale a limbei textului și unŭ glosarŭ alŭ cuvintelorŭ întrebuințate în întregŭ textulŭ.

6. *Nunta la Românĭ.* — Premiulŭ Eliade a fostŭ acordatŭ în sesiunea trecută manuscriptului despre *Nunta la Românĭ* presentatŭ de d-ra Elena Sevastos. Totŭ atuncĭ, luându-se în considerare valórea și interesulŭ pe care îlŭ avea și unŭ altŭ manuscriptŭ despre acelașĭ subiectŭ presentatŭ de colegulŭ nostru d-lŭ S. Fl. Marianu, i s'a acordatŭ de Academiă o încuragiare.

Amêndouĕ aceste lucrărĭ, avêndŭ a fi publicate de Academiă, s'au trimesŭ autorilorŭ celŭ dintâiu spre a fi revĕdutŭ, alŭ doilea spre a fi revĕdutŭ și completatŭ. D-ra E. Sevastos a supusŭ întregŭ manuscrisulŭ sĕu unei revisiunĭ totale și l'a trimesŭ spre a fi tipăritŭ. In curêndŭ vomŭ primi și manuscrisulŭ d-lui Marianu revisuitŭ. In acestŭ modŭ amêndouĕ se vorŭ pute publica în cursulŭ anului viitorŭ.

(Va urma.)

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Budapesta, 16 Martie. Camera deputaților a respinsŭ cu 254 contra 145 votulŭ separatŭ în contra anului alŭ doilea de serviciu alŭ voluntarilorŭ pe unŭ anŭ și a acceptatŭ paragrafii 24 și 25 cu 253 contra 144 voturĭ precum și moțiunea partidei liberale (Gajary) privitóre la paragrafi, respingêndŭ cu majoritate preponderantă tóte amendamentele opositionale.

Viena, 27 Martie. La alegerile din primulŭ colegiu electoralŭ în consiliulŭ comunalŭ a învinsŭ cu desĕvêrșire partida liberală.—Profesorulŭ Suess șĭ-a depusŭ demnitatea de rectorŭ alŭ universității din Viena.

Haaga, 27 Martie. Simptomele rele în starea sănĕtății regelui suntŭ constante. Consiliulŭ de miniștri a luatŭ hotărîrea, că Regele nu mai este în stare de a domnì.

Bruxella, 27 Martie. Numirea ducelui Adolf de Nassau ca regentŭ alŭ ducatului Luxemburg este în ajunsŭ de-a se sĕvêrși.

Parisŭ, 27 Martie. Cu totŭ votulŭ camerei, se facŭ opintirĭ de a îndemna pe Rouvier sĕ nu demisioneze.

Bucurescĭ, 27 Martie. Adĭ guvernulŭ, cu ocasiunea aniversării proclamării Remâniei ca regatŭ, va anunța în Senatŭ *intronisarea prințului Ferdinandŭ de Hohenzollern ca moștenitorŭ alŭ tronului românŭ.*

DIVERSE.

Unŭ clopotŭ de argintŭ curatŭ și greu de 10 pundĭ (160 kg.) se va turna, precum spune „Russki Curier“ în Charkov în amintirea nenorocirei dela Borki. Idea, de a susține în modulŭ acesta amintirea de mântuirea familiei împĕrătescĭ rusescĭ, a dat'o archiepiscopulŭ din Charkov, Ambrosiu, care a numitŭ și unŭ comitetŭ spre a primi argintulŭ pentru clopotŭ în bucățĭ dela obiecte ce nu se mai folosescŭ ș. a. Clopotulŭ împĕrătescŭ — așa se va numi — se va aședa în laturea din afară a catedralei din Charkov, și anume în direcțiunea locului nenorocirei, către calea ferată Charkov-Asov. In fie-care di la ora 1 după amedĭ, așa-deră la ora când s'a întêmplatŭ nenorocirea, se va trage clopotulŭ cincĭ minute, altfelŭ nu se va trage nicĭ-odată, și acésta ca sĕ scie fie care locuitorŭ din Charkov, în a cui amintire sună clopotulŭ și póte bate crucea sa. Celŭ care va trage acestŭ clopotŭ îșĭ va primi léfa sa din interesele unui capitalŭ alocatŭ pentru totdéuna spre acestŭ scopŭ. Se crede că clopotulŭ va fi mai greu de 10 pundĭ deórece se așteptă ca donațiunile în argintŭ sĕ întrécă multŭ cantitatea fixată.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 25 Martie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.53	Vênd.	9.56
Argintŭ românescŭ -	„	9.60	„	9.63
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.61	„	9.63
Lire turcescĭ - - -	„	10.84	„	10.88
Imperialĭ - - - -	„	9.84	„	9.88
Galbinĭ	„	5.62	„	5.65
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	127.—	„	128.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 26 Martie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	102.5
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	145.90
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.65
enta de argintŭ austriacă - - - -	84.—
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	111.40
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	142.50
Acțiunile băncei austro-ungare - -	891.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	310 —
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	302.75
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - - - -	5.71
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.61
Mărcĭ 100 împ. germane - - - - -	59.42
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	121.70

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

---

s'a întêmplatŭ, că m'a neliniștitŭ puținŭ, în Malaga. Sciam că ea vrea sĕ prindă în lațulŭ ei pe unŭ comerciantŭ fórte bogatŭ. Dancaïre înzadar se silea sĕ mĕ rețină, căcĭ eu într'o di încă înainte de a apune sórele am intratŭ în Malaga. Am căutatŭ pe Carmen și am luat'o cu mine. Pe drumŭ am avutŭ laolaltă o conversațiă neplăcută.

„Sci tu, că de când îmĭ eștĭ femeiă după tóte formalitățile, te iubescŭ mai puținŭ ca înainte? Nu-mĭ convine sĕ-mĭ poruncéscă nimenĭ. Vreu sĕ fiu liberŭ de orĭ ce dependență și sĕ facŭ ce-mĭ place. — „Grijesce și nu mĕ aduce la estremŭ, dise ea. „Décă-mĭ vei fi spre greutate îmĭ voiu câștiga acușĭ unŭ copilŭ mai bunŭ, care va face cu tine întocmai ca tu cu celŭ fără de unŭ ochiu.“ Dancaïre însĕ ne împăca; dér cu tóte astea noi nu mai eramŭ cei de odinióră. Curêndŭ după acestea a venitŭ preste noi o nenorocire. Ne-au atacatŭ soldații. Pe Dancaïre și pe cei doi soțĭ, ce ni i-amŭ căpĕtatŭ după mórtea lui Garcia, i-au omorîtŭ ostașii; eu am fostŭ rănitŭ greu și de n'aveam calŭ, cădeamŭ și eu prinsŭ. Sdrobitŭ de ostenélă, c'unŭ glonțŭ în cóste, m'am retrasŭ în pădure cu singurulŭ soțŭ ce mĭ-a rĕmasŭ. Scoborându-mĕ de pe calŭ am amețitŭ și credeamŭ, că voiu muri între tufe ca unŭ iepure rănitŭ. Soțulŭ meu mĕ duse într'o peșteră și după aceea se duse de căuta pe Carmen. Ea era în Granada și îndată ce a înțelesŭ despre nenorocirea mea, grăbì la peșteră. Cincĭspredece dile ea nu s'a mișcatŭ de lângă mine, nicĭ nu șĭ-a închisŭ ochii. Ea mĕ îngrijea cu multă atențiune și gingășiă. Indată ce m'am ridicatŭ am mersŭ în Granada sub celŭ mai strictŭ incognito. Carmen mĭ-a câștigatŭ o chiliă aprópe de locuința gendarmilorŭ. Ei mĕ căutau cu sîrguință, dér înzadarŭ. In fine m'am vindecatŭ hotărîndu-mĕ încă pe patulŭ durerilorŭ sĕ-mĭ schimbŭ viéța. I-am disŭ Carminei sĕ părăsimŭ Spania și sĕ mergemŭ în America. Ea șĭ-a rîsŭ de mine.

„N'am venitŭ în lume“, dise ea, „ca sĕ cultivămŭ calarabe; destinulŭ nostru e sĕ trăimŭ pentru ruina payollilorŭ.“

(Va urma.)

Cătră onorații cetitori!

„Gazeta Transilvaniei“ intră în anulŭ alŭ 52-lea alŭ esistenței sale.

Nenumĕratele dovedĭ de simpatiă și de încredere ce le-a primitŭ acestŭ organŭ de publicitate din partea Românilorŭ de pretutindenĭ cu ocasiunea aniversării a cincĭdecea a esistenței sale suntŭ cea mai viuă și mai puternică mărturiă pentru atitudinea sa politică și națională.

Răzimatŭ pe încrederea publicului românŭ și condusŭ de iubirea de patriă și de datoria ce o are către sânta causă a românismului, organulŭ nostru n'a pregetatŭ de a aduce, mai alesŭ în cei dece anĭ din urmă, însemnate jertfe pentru a corespunde totŭ mai multŭ cerințelorŭ timpului și trebuințelorŭ cetitorilorŭ sĕi.

Astfelŭ dela 1 Ianuarie 1881 *„Gazeta Transilvaniei“* a începutŭ sĕ apară de trei orĭ pe sĕptĕmână totŭ cu prețulŭ de până atuncĭ, ér dela 1 Aprilie 1884 apare în fie-care di, érășĭ cu același prețŭ, căcĭ cei 2 fl. adăugațĭ acoperŭ numai cheltuielile înmulțite cu portulŭ postalŭ.

De atuncĭ încóce amŭ făcutŭ totŭ ce ne-a statŭ în putință spre a aduce îmbunătățirĭ atâtŭ în redactarea diarului câtŭ și în întocmirea sa esterióră, pentru care scopŭ amŭ isbutitŭ ca diarulŭ sĕ-șĭ aibă tipografia proprie.

Nu-i vorbă, multe se cerŭ astădĭ dela unŭ diarŭ, mai alesŭ când elŭ este chiămatŭ a servi causei unui poporŭ atâtŭ de multŭ prigonitŭ de sórte. Prin urmare nu putemŭ dice că amŭ ajunsŭ la capĕtulŭ îmbunătățirilorŭ.

Din contră, astădĭ când, ca niciodată până acuma, posițiunea diaristicei nóstre s'a agravatŭ; când atâtea loviturĭ suntŭ îndreptate asupra ei cu vehemență așa de mare; când procese peste procese, condamnărĭ la închisóre și amende în banĭ o împiedecă în munca și stăruințele ei de a da pe față tóte nelegiuirile, prigonirile și asupririle și de a lupta pentru recâștigarea drepturilorŭ poporului românŭ: se cere dela noi sĕ ne încordămŭ puterile cu îndoită energiă și sĕ continuămŭ lupta cu curagiu neînfrântŭ, întroducêndŭ nouĕ reforme, pentru ca *„Gazeta Transilvaniei“* nu numai sĕ corĕspundă mai multŭ chiămării sale, ci sĕ se facă cu putință ca principiile salutare naționale ce le propagă sĕ pótă pĕtrunde până și în coliba țĕranului.

Condușĭ de aceste vederĭ, amŭ introdusŭ și cu începerea anului acestuia mai multe esențiale ameliorărĭ în diarulŭ nostru.

Pe lângă programulŭ, ce l'amŭ observatŭ până adĭ la redactarea foii, suntemŭ decișĭ a cultiva mai multŭ și unele terene, cărora până acuma póte nu le-amŭ pututŭ da atențiunea cuvenită.

Spre scopulŭ acesta amŭ avutŭ fericirea a concentra împrejurulŭ nostru *unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bărbațĭ cu cunoscințe speciale*, carĭ vorŭ colabora regulatŭ la fóia nóstră, așa ca materialulŭ ce'lŭ va conține sĕ fiă câtŭ mai variatŭ, instructivŭ și acomodatŭ trebuințelorŭ poporului, nu numai pe tĕrêmulŭ politicŭ, literarŭ și socialŭ, ci ținêndŭ deopotrivă semă și de interesele sale din punctŭ de vedere alŭ economiei, educațiunei și higienei, alŭ afacerilorŭ sale cu autoritățile cu carĭ vine mai desŭ în atingere și alŭ trebilorŭ sale financiare și comerciale.

Afară de aceea câștigândune convingerea, că după împrejurările poporului nostru unŭ diarŭ cotidianŭ nu este în stare a pĕtrunde în tóte păturile sociale — parte mare din causa prețului lui — și astfeliu sciind că sĕ simte trebuința de a i se face cu putință orĭ și cărui Românŭ, care scie ceti, ca sĕ fiă informatŭ despre interesele și trebuințele lui, **dela anulŭ nou 1889 încóce amŭ măritŭ în modŭ destulŭ de însemnatŭ prin adausurĭ numerele nóstre cu data de Dumineca și sĕ le întocmimŭ și sĕ le redactămŭ astfelŭ, ca sĕ intereseze pe orĭ și ce cetitorŭ și sĕ se pótă abona și separatŭ.**

Amŭ deschisŭ dér abonamentŭ la *„Gazeta Transilvaniei“*, care deși mai bogată în materialŭ, va costa ca și până acuma *12 fl. v. a., pe anŭ* și în deosebĭ pentru aceia, cărora împregiurările nu le értă de a abona întregŭ diarulŭ, amŭ deschisŭ abonamentŭ separatŭ la *numerele cu data de Dumineca* ale *„Gazetei Transilvaniei“*, carĭ vorŭ costa **pe anŭ numai 2 fl. v. a.**

Rugămŭ pe abonații noștri de până acuma, ca sĕ stăruiască pe câtŭ le va sta în putință în cerculŭ domniilorŭ lorŭ pentru lățirea „Gazetei Transilvaniei“ precum și pentru rĕspândirea în poporŭ a numerelorŭ cu data de Dumineca, ce se potŭ abona și separatŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenu accelerată	Trenu omnibus	Trenu mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezo-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rev		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriş			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădĕşel			4.58	6.38
Cluşiu		10.34	5.26	6.56
	11.15			7.15
Apahida	11.34			7.41
Ghiriş	12.45			9.18
Cucerdea	1.30			10.—
Uióra	1.37			10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.45			10.19
Aiud	2.07			10.48
Teiuşŭ	2.26			11.55
Crăciunelŭ	3.11			12.34
Blaşiu	3.24			12.52
Micăsasa	3.54			1.34
Copşa mică	4.09			2.19
Mediaşŭ	4.21			2.46
Elisabetopole	5.11			3.31
Sighişora	5.45			3.59
Haşfaleu	6.12			4.32
Homorodŭ	7.32			6.53
Ágostonfalva	8.17			7.21
Apatia	8.37			8.23
Feldióra	9.06			9.02
Braşovu	9.45			9.52
	1.55			
Timişŭ	2.53			
Predealŭ	3.28			
Bucuresci	9.35			

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenu accelerată	Trenu mixt	Trenu omnibus
Bucuresci			7.30	
Predealŭ			1.14	
Timişŭ			1.45	
Braşovu	—.—		2.32	
	4.10		7.10	
Feldióra	4.56		7.31	
Apaţa	5.37		8.14	
Ágostonfalva	6.07		8.36	
Homorodŭ	6.55		9.12	
Haşfaleu	8.36		10.24	
Sighişora	9.13		10.46	
Elisabetopole	9.56		11.19	
Mediaşŭ	10.37		11.47	
Copşa mică	10.59		12.02	
	11.16		12.09	
Micăsasa	11.37		12.25	
Blaşiu	12.16		12.53	
Crăciunelŭ	12.33		1.05	
Teiuşu	1.51		1.47	
Aiudŭ	2.18		2.08	
Vinţulŭ de susu	2.48		2.30	
Uióra	2.56		2.37	
Cucerdea	3.14		2.53	
Ghirişŭ	4.01		3.26	
Apahida	5.28		4.40	
Cluşiu	5.56		5.—	
	6.37	5.32		8.—
Nădăşelu	6.58			8.36
Gîhrbău	7.14			9.02
Aghireşu	7.29	6.11		9.32
Stana	7.56			10.11
B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Ciucia	8.58	7.12		12.16
Bucia	9.15			12.50
Bratca	9.34			1.19
Rév	9.53	7.51		2.—
Mezo-Telegd	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenu omnibus	Trenu de pers.	Trenu de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradu		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţu	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulişu	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Berzava		6.28	7.55
Soborşinŭ		7.25	8.42
Zamu		8.01	9.12
Gurasada		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăştia		11.09	11.37
Şibotu		11.39	12.—
Vinţulu de josu		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiuşu	9.54	1.16	1.26

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenu mixt	Trenu de pers.	Trenu mixt
Teiuşu	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vinţulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Şibotŭ	1.01	4.43	
Orăştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicica	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamŭ	4.44	8.11	
Soborşinŭ	5.30	8.46	
Berzava	6.27	9.33	
Conopu	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulişu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Aradu	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa-mică		2.29	4.35
Seica mare		3.02	5.05
Lómneşŭ		3.46	5.46
Ocna		4.18	6.17
Sibiiu		4.42	6.40

Sibiiu-Copşa-mică

Sibiiu		8.50	10.—
Ocna		9.17	10.24
Lómneşŭ		9.45	10.50
Şeica mare		10.20	11.20
Copşa-mică		10.49	11.45

Cucerdea-Oşorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoşŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Miraşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	— —
Reghinul-săs.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.35	8.—
Oşorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Miraşteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoşŭ	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Petroşeni

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţegu	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni-Simeria (Piski)

Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timişora

Aradŭ	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Nemeth-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişora	9.12	9.02

Timişora—Aradŭ

Timişora	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Nemeth-Ságh	8.36	7.23
Aradulŭ nou	9.11	8.01
Aradŭ	9.27	8.17

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirişŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirişŭ	8.50	3.40

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.36
Cerna	9.56
Simeria	10.10

Mureşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

Mureşu-Ludoşu	4.40
Ţagŭ-Budatelecŭ	8.02
Bistriţa	— —

Bistriţa-Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	— —
Ţagu-Budatelecŭ	9.41
Mureşu-Ludoşŭ	1.11

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	5.38
Sighişoră	9.16

Notă: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.